

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Emila Bdžocha a sudcov JUDr. Viliama Dohňanského a JUDr. Richarda Bureša, v trestnej veci proti obžalovanému **R. S.** pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 2, ods. 3 písm. b/ Tr. zák., na neverejnom zasadnutí 28. augusta 2013 o **návrhu obžalovaného na odňatie a prikázanie veci a o námietke zaujatosti** proti všetkým sudcom Okresného súdu Senica a Krajského súdu v Trnave takto

r o z h o d o l :

Podľa § 23 ods. 1 Tr. por. trestné veci obžalovaného R. S., sp. zn. 3Tos 127/2013 a 3Tos 128/2013, **sa n e o d n í m a j ú** Krajskému súdu v Trnave.

O d ô v o d n e n i e

Na základe obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Senica z 22. júla 2013, sp. zn. Pv 263/13-45, sa na Okresnom súde Senica vedie väzobné trestné konanie proti obvinenému R. S. pre prečin krádeže podľa § 212 ods. 2, ods. 3 písm. b/ Tr. zák.

Krajskému súdu v Trnave bol predložený spis Okresného súdu Senica na rozhodnutie **o sťažnostiach obžalovaného** proti uzneseniam, sp. zn. 1T 86/2013, zo dňa 5. augusta 2013 (č.l. 183-184 o nevyklúčení sa samosudkyne z vykonávania úkonov v tejto trestnej veci a č.l. 185-186 o tom, že dôvod väzby naďalej trvá) **a súčasnom zamietnutí jeho žiadosti o prepustení z väzby na slobodu.**

Okresnému súdu Senica bola 29. júla 2013 doručená námietka zaujatosti obžalovaného voči všetkým sudcom Okresného súdu Senica a Krajského súdu v Trnave.

Popritom žiadal odňať vec Okresnému súdu Senica a prikázať na rozhodnutie Okresnému súdu Bratislava I.

Krajský súd v Trnave potom predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky spis Okresného súdu Senica, sp. zn. 1T 86/2013 a Krajského súdu v Trnave 3Tos 127/2013, 3Tos 128/2013, na rozhodnutie podľa § 23 ods. 1 Tr. por.

Obžalovaný námietku zaujatosti a zároveň žiadosť o odňatie a prikázanie veci odôvodnil tým, že všetci sudcovia Okresného súdu Senica a Krajského súdu v Trnave sú v blízkom rodinnom prepojení, majú medzi sebou nadštandardné priateľské vzťahy. Na základe toho podľa obžalovaného dochádza vždy k tomu, že sudcovia Krajského súdu v Trnave vždy potvrdia rozhodnutia sudcov Okresného súdu Senica. Pokiaľ by tejto námietke vyhovené nebolo, mohlo by byť ohrozené jeho právo na spravodlivý súdny proces.

Sudcovia Krajského súdu v Trnave sa k návrhu na odňatie a prikázanie veci, za čo treba podľa obsahu žiadosti obžalovaného považovať, písomne vyjadrili tak, že sa vo veci necítia byť zaujatí, obžalovaného nepoznajú, pomer k prejednávanej veci nemajú žiaden a so sudcami Okresného súdu Senica nemajú žiadne rodinné vzťahy.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako najbližšie spoločne nadriadený súd preskúmal spis vzťahujúci sa na prerokúvanú trestnú vec a zistil, že nie sú splnené zákonné podmienky na odňatie trestnej veci obžalovaného Krajskému súdu v Trnave.

Podľa § 23 ods. 1 Tr. por. z dôležitých dôvodov môže byť príslušnému súdu odňatá a prikázaná inému súdu toho istého druhu a stupňa, o odňatí a prikázaní veci rozhoduje súd, ktorý je obom súdom najbližšie nadriadený.

Takýto postup je však výnimkou z pravidla, čo zákon podmieňuje tým, že pre tzv. „delegáciu“ musia byť dané dôležité dôvody.

Význam, resp. dôležitosť dôvodu pre aplikáciu citovaného výnimočného opatrenia na zmenu miestnej príslušnosti súdu musí byť porovnateľný s významom ústavného princípu

vyplývajúceho z článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, že „nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi“. „Delegácia“ sa preto nesmie stať prostriedkom na porušenie práva obvineného na zákonného sudcu, ale ani prostriedkom na to, aby procesné strany určovali, kto bude zákonným sudcom v konkrétnom prípade bez splnenia podmienok § 23 ods. 1 Tr. por.

Vzhľadom na výnimočnosť takého postupu, treba nimi rozumieť dôvody, ktoré v konkrétnej trestnej veci zabezpečia lepšie uplatnenie základných zásad trestného konania prostredníctvom súdu, ktorému je vec delegovaná, a to najmä spravodlivé prejednanie veci v primeranej lehote, náležité zistenie skutkového stavu veci v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti a zásadu prednostného a urýchleného vybavovania väzobných vecí.

Medzi dôležité dôvody tzv. delegácie treba zahrnúť najmä prípady vylúčenia všetkých sudcov príslušného súdu, uskutočnenie spoločného konania, ak boli podané obžaloby na toho istého obžalovaného na rôznych súdoch, poškodeným alebo blízkou osobou vo vzťahu k obžalovanému je sudca, alebo iný zamestnanec súdu, na ktorom bola podaná obžaloba, väčšina svedkov, ktorých treba v súdnom konaní vypočuť, má bydlisko v obvode iného vzdialeného súdu, čím v prípade delegácie dôjde k urýchleniu konania a zhospodárneniu konania (hospodárnosť konania sa posudzuje len z hľadiska výdavkov štátu). Za dôležité dôvody v zmysle citovaného zákonného ustanovenia treba podľa ustálenej súdnej praxe považovať aj zistenie takých skutočností, ktoré pre svoju závažnosť môžu opodstatňovať vznik pochybností o nezaujatosti príslušného súdu, znamenajúcej napokon vylúčenie všetkých sudcov príslušného súdu vrátane predsedu a podpredsedu z rozhodovania.

Pri úvahách, či sú v konkrétnom prípade dané dôležité dôvody na odňatie a prikázanie veci, treba hodnotiť všetky okolnosti odôvodňujúce tento postup vo vzájomnej súvislosti, a pri posudzovaní ich opodstatnenosti a závažnosti treba prihliadať aj na význam zákonných ustanovení o príslušnosti súdov a sudcov.

Ústavným zákonom zo dňa 9. januára 1991 číslo 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd a tiež prijatím Ústavy Slovenskej republiky, s účinnosťou

od 1. októbra 1992 výrazne stúpol význam ustanovení o príslušnosti súdov a sudcov. Vyplýva to z článku 38 ods. 1 Listiny a článku 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého - „nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon“.

Pre zákonnú zmenu príslušnosti súdu, t.j. pre výrok, ktorým sa mu konkrétna vec odníma a prikazuje sa inému súdu toho istého druhu a stupňa, musia byť teda splnené tak závažné „dôležité dôvody“, ktoré sú porovnateľné s významom ústavného princípu neodňateľnosti veci zákonnému sudcovi.

Podľa § 31 ods. 1 Tr. por. z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca, prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník a zapisovateľ, **u ktorého možno mať pochybnosti o nezaujatosti** pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v trestnom konaní.

Z dikcie citovaného ustanovenia vyplýva, že zákon taxatívne vymenúva dôvody vzniku pochybnosti o nezaujatosti toho - ktorého orgánu a pre ktoré v prípade ich preukázania je taký orgán vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania. Medzi tieto nepatria obžalovaným uvádzané dôvody.

Podľa ustálenej súdnej praxe pomerom k prejednávanej veci v zmysle § 31 ods. 1 Tr. por. treba rozumieť najmä skutočnosť, že orgán uvedený v tomto ustanovení bol sám poškodený trestným činom, ktorého sa majú týkať procesné úkony, resp. ním boli poškodené jemu blízke osoby. Pomerom k osobám, ktorých sa úkon priamo týka a k ďalším osobám uvedeným v cit. ustanovení sa rozumie, že je k uvedeným osobám najmä v pomere príbuzenskom, švagrovskom, druha a družky, prípadne vo vzťahu úzko priateľskom alebo nepriateľskom. Osobami, ktorých sa úkon priamo týka sú najmä strany trestného konania.

Z dôvodov uvedených v § 31 ods. 1 Tr. por. možno pritom rozhodnúť len o vylúčení sudcu ako konkrétnej osoby, resp. o vylúčení sudcov ako konkrétnych osôb.

I keď zákon v ust. § 31 ods. 1 Tr. por. spája vylúčenie sudcov z pojednania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať, čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti [viď tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorých spravodlivosť musí byť nielen poskytovaná, ale sa musí javiť, že je poskytovaná („justice must not only be done, it must also be seen to be done“)], nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 31 ods. 1 Tr. por. predstavuje výnimku z vyššie spomenutej ústavnej zásady (čl. 48 ods. 1).

Vzhľadom na to možno vylúčiť sudcu z pojednávania a rozhodovania pridelenej veci, lebo celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo.

Z obsahu predloženého procesného spisu a obžalovaným podaného návrhu na odňatie a prikázanie veci najvyšší súd nezistil žiaden dôležitý dôvod, pre ktorý by mala byť trestná vec v zmysle podaného návrhu odňatá Krajskému súdu v Trnave, pričom svoju prieskumnú povinnosť zameril na skutočnosti rozhodujúce pre rozhodnutie o otázke odňatia a prikázania veci.

Krajský súd v Trnave je príslušný na rozhodnutie o sťažnostiach obžalovaného proti rozhodnutiam samosudkyne Okresného súdu Senica z 5. augusta 2013, sp. zn. 1T 86/2013/2613010222.

S ohľadom na uvedené možno preto uzavrieť, že v predmetnej veci neboli splnené zákonné podmienky na vylúčenie sudcov Krajského súdu v Trnave z pojednania a rozhodovania veci.

Návrh na odňatie a prikázanie veci a taktiež námietka zaujatosti sudcov Krajského súdu v Trnave namieta kolegiálne vzťahy a nadštandardné priateľské vzťahy bez bližšej špecifikácie a jeho podozrenia o pochybnosti o nezaujatosti senátu tohto súdu, preto nemôžu samé o sebe odôvodňovať postup podľa § 23 ods. 1 Tr. por.

Keďže vec je v štádiu konania na krajskom súde, ktorý bude rozhodovať o podaných sťažnostiach obžalovaného, nie je žiaden dôvod na rozhodovanie o jej odňatí Okresnému súdu Senica.

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k názoru, že zákonné podmienky na odňatie a prikázanie veci inému vecne príslušnému súdu splnené neboli, a preto rozhodol spôsobom uvedeným vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 28. augusta 2013

JUDr. Emil B d ž o c h, v. r.
predseda senátu

Vypracoval : JUDr. Richard Bureš

Za správnosť vyhotovenia : Ing. Alžbeta Kóňová